

Նա շատ ջղային էր ու սեքսուալ: Ու անչափ սիրուն էր կռվում հետս: Էնպիսի անտեղի ու անզուսպ պոռթկումով, որ դժվարանում էի նեղացած ձևանալ: Մեկ առ մեկ հավաքում էի բոլոր բառերը: Բաց չէի թողնում նույնիսկ ամենադառններն ու ամենափնթիները: Ամեն բառ նախ գրկում էի, շուռումուռ տալիս, հոտոտում ու նոր թողնում մեջս: Տաք էին: Կրքոտ: Չար: Երևի դրա համար չէին խոցում: Ու կրակում էր անխնա: Վրա-վրա: Երբեմն չէի հասնում նրա ռիթմին: Ու զգում էի, թե ինչպես էր նա դատարկվում, թափում բառերն իմ մեջ: Կաթի բարակ առվակը, երակի պես ծռմուխով, բերանիցս ներքև հոսեց: Նա լուռ հետևում էր կաթի հետագծին: Մտածեցի՝ դա կհամարի սեքսուալ ու կգրկի ինձ: Առհասարակ սիրում էր նայել կանանց կաթ խմելիս: Շունչը պահած հետևում էր ու վերջում միշտ ժպտում: Դու կմեռնես՝ հանկարծ գոռաց, դու կմեռնես հենց էսօր: Հենց հիմա: Ու կմեռնես կաթ խմել չկարողանալու համար: Որովհետև անփոյթ կին ես: Ահավոր փնթի: Անտանելի անշնորհք: Անշնորհք ու սարսափելի տգեղ: Դրա համար էլ կմեռնես ու կհայտնվես դժոխքում: Էնտեղ ամեն օր քեզ կստիպեն կաթ խմել, որ վերջապես սովորես, վերջապես հասկանաս, որ կաթ էդպես չեն խմում, խմում են էնպես, որ ոչ մի կաթիլ չկորչի, նույնիսկ շուրթերիդ վրա չմնա: Ու ես ինքս կթաղեմ քեզ: Երդվում եմ, Հաննա, ես ինքս կկրեմ դիակդ, առանց ափսոսալու քեզ կզցեմ փոսը, որը ես ինքս էս անշնորհք ձեռքերովս կփորեմ: Ու հաճախ կգամ քո գերեզմանին: Համարյա ամեն օր: Մեռելագույն ծաղիկներ կբերեմ քեզ: Իսկ դու կժպտաս ներքևից: Կասես՝ ես մեռած եմ, գնա ողջ ու առողջ կանանց մոտ: Գրկիր ու քնիր նրանց հետ: Կխանդեմ: Սարսափելի կխանդեմ: Ստոր: Բայց, միևնույն է, գնա: Իսկ ես կասեմ՝ մեռած, թե ողջ, դու իմ երես առած աղջիկն ես: Իմն ես: Իմ փնթին ես: Ու սերմն

թաղման թափորի պես կհետևի քեզ: Հողի մեջ կգտնի քեզ... Գրեզն անսպասելի գրկեց ինձ:

Հաննան լռեց ու հայացքը փախցրեց հատակին: Հատակին միջատ էր վազում: Միջատը մոտենում էր Արսիների ոտքերին: Արսիների ոտքի մատները շարժվեցին մեջքի վրա պառկած բզեզի ոտքերի պես: Միջատը ծածկվեց նրա կրունկների հետևում: Տուն մտնելիս Արսիներն հանել էր կոշիկներն ու թողել դռան մոտ: Դրանով ցույց տվեց, որ հատակն ավելի շատ իրենն է, քան մերը՝ մտածեց Հաննան, ու դա արեց հենց սկզբից, իր անունն ասելուց առաջ՝ իր ոտնահետքերը թողնելով մանրահատակին: Ճիշտ կատվի պես, որ միզելով նշում-սեփականացնում է իր հավանած տեղը:

Սենյակի անկյունից կաթի առվակը դանդաղ առաջ շարժվեց, հետզհետե լայնացավ, հասավ-անցավ կանանց ոտքերի կողքով ու ջնջեց հատակը: Հաննան այլևս չէր խոսում: Երևի վախենում էր, որ կանայք կմտածեն՝ ջանքեր է թափում իրենց համոզելու համար: Թեև դրա համար էլ հավաքվել են էստեղ: Բայց ինչ-որ բան խանգարում էր ներսից, ինչ-որ բան անչափ լուռ էր ու մաքուր՝ բառ դառնալու ու օղը շարժելու համար: Ու Հաննային թվում էր, թե լուռ ու մաքուր այն շարունակվում էր դրսում, հատակին, կաթի տեսքով, մաքրում էր ու ջնջում:

– Թվում էր՝ Գրեզի մեջ աստված է ապրում, որ թույլ չի տա նրան մեռնել,– ասաց Մերին ու պատկերացրեց, թե ինչպես Գրեզի մահը մտավ բոլորի մեջ ու խառնվեց նրանց շնչին, ու թե ինչպես հետո բոլորը մոռացան նրան, հետո հիշեցին, հետո էլի մոռացան:– Կարծում էի՝ նա մորս պես անմահ է,– ասաց Մերին ու հիշեց էն օրը, երբ ուզում էր ինքնասպան լինել: Փքված երակներով ձեռքերը դողում էին: Ձեռքերով ամուր սեղմել էր դանակի կոթը, երդվում ու համոզում էր, որ կկտրի երակը: Երդվում էր իր տեսած բոլոր աստվածներով: Իսկ Գրեզը պատին հենված հանգիստ ծխում էր, գրողը տանի նրան, նա աստվածների պես հանգիստ էր ու համր: Բայց հանկարծ ցատկեց իր մոտ: Քարշ տվեց իրեն ննջասենյակ, պատռեց շորերն ու շարտեց անկողնուն: Հետո պառկեց կողքին, մազերը շոյեց,

համբուրեց կոպերը՝ դու միշտ էլ կհասցնես մեռնել, ինչո՞ւ մեռնես հենց էսօր, եթե կարող ես մեռնել հետո:

– Ասում էր, որ գրելով կրակում է ինքն իրեն,– ասաց Արսինեն ու առաջին անգամ սկսեց մտածել, թե ինչու էր գրում Գրեգը, եթե չկար մեկը, ով կկիսեր իր ինքնասպանությունը: Երևի դա իրոք փախուստ էր: Կամ փրկություն: Ու նրան կարդալիս Արսինեն ամեն անգամ ճիշտ նույնն էր զգում, ինչ Gloomy Sunday-ն լսելիս. կամաց-կամաց սրանում էր ինքնասպան լինելու ցանկությունը, տեսնում էր էն բոլոր տղաներին ու աղջիկներին, ովքեր էդ երգի տակ ինքնասպան էին լինում, երամ-երամ գցվում պատուհաններից, կամուրջներից՝ անվերարկու ու անգլխարկ, անթև ու թևերով, ու միշտ բաց աչքերով, սարսափելի բաց աչքերով ու սարսափելի հանգիստ ու նույնքան սարսափելի պայծառ՝ չնայած կիրակին իրոք մռայլ էր, էնքան մռայլ, որ թվում էր՝ այսուհետ շաբաթվա բոլոր օրերը կիրակիներ են լինելու:

– Նա ցինիկ էր,– ասաց Արսինեն,– շատերն էին էդպես մտածում: Ու երբեք չէր զսպում իրեն:

– Ուղղակի անտաղանդ էր,– Հաննան զգաց Մերիի հայացքը, աչքերը հատակից բարձրացրեց ու նայեց նրան:

– Նրան սիրողներն էդպես չէին մտածում,– Մերին իսկույն զղջաց ասածի համար:

– Ուրեմն՝ ի՞նչ, ես չէի՞ սիրում նրան,– հարցրեց Հաննան ու իսկույն զղջաց հարցի համար:

Սկզբում ամեն ինչ շատ հեշտ թվաց: Արսինեն մտածեց, որ միանգամից կայայմանավորվի կանանց հետ, իսկ հիմա մտքում ընտրում էր բառերը, շարում կողք-կողքի, կարում ու կարկատում, բայց նրանց հայացքներից բառերը պոկվում էին իրարից, թռչված մրջյունների պես կծկվում:

– Ինքն էլ չէր հավանում իր գործերը,– ասաց Հաննան,– երբեմն կարդում էր ու ասում՝ սրա մերը, լրիվ ցնդել եմ:

Դու նրանց չես խաբի, ասաց Գրեգը, գլորեց բաժակն ու մոտ քաշեց վիսկու շիշը: Քեզ թվում է, թե բառերով կխաբե՞ս նրանց: Ինչքան ուզում ես բառ լցրու, ճխտի աչքերի ու կոկորդների մեջ:

Միևնույն է, չեն հավատա քեզ: Կկուրանան ու չեն հավատա: Նրանք բառերդ կոպ կտան, կմարսեն ու կմտնեն զուգարան: Իսկ քեզ կթվա՝ գլուխգործոց ես գրել ու կմտնես մի կեղտոտ փաթ՝ տոնելու, մինչև լուսաբաց կայֆեր կանես, բայց չես իմանա, որ գլուխգործոցդ հենց էդ պահին ոտքերիդ տակի փտած խողովակներում քաքերի հետ լող է տալիս: Փռթկաց: Շիշը դրեց բերանն ու մեծ-մեծ կումերով դատարկեց: Վեր կացավ ու սկսեց պարել բալկանյան ռիթմերի տակ: Պարեց մինչև ուժասպառ լինելը: Հետո կանգ առավ, ճոճվելով նայեց շուրջը, բռնվեց պատահած սեղանից, պատահական կնոջ հայացքից ու ասաց՝ տիկին, արի գնանք ռելու բոլոր գլուխգործոցների գլխին:

– Խմե՛նք:

– Նա լքեց ինձ,– Հաննան վերցրեց վիսկու շիշը:

– Ես սիրում էի նրան,– անսպասելի հեծկտաց Մերին:

Արսինեն լցրեց բաժակները, իսկ Հաննան ծխախոտ կպցրեց:

– Նա միշտ վախենում էր, որ մի օր կլքեմ իրեն: Երբեք չմոռանաս ինձ՝ ասում էր,– Մերին մի կում արեց,– երևի տեսնում էր իմ հեռանալն ու հիանում: Հիանում էր ու վախենում: Երևի աներևակայելի սիրուն էի հեռանալիս: Երևի թեթևություն էի զգում՝ ամեն քայլով նրանից հեռանալիս: Երևի ընդամենը մի անգամ շրջվեցի ու ժպտացի նրան: Երևի էդ պահին միայն հասկացա, որ նա կարող է նաև թույլ լինել, բոլոր աստվածների պես: Երևի զգեստս հանեցի ու թողեցի ճանապարհին: Երևի նա ավելի խոցվեց իրենից հեռացող իմ մերկությունից: Երևի նրան ավելի շատ ցավ պատճառեց, որ հեռանում էի նորից ծնվելու համար: Երևի կգրկեր զգեստս, ինչպես իմ դիակը, ու համբուրելիս նույն սառնությունը կզգար, ու կփնտրեր ինձ զգեստիս մեջ, ինձ՝ զգեստիս մեջ փոքրացած, միջատի, մանրէի չափ փոքրացած: Իսկ եթե ես լքեմ քեզ, ասում էր, շարունակիր սիրել ինձ, հետո ուղղակի հիշիր, միշտ հիշիր ինձ, անընդհատ: Բառերը մեխում էր ճակատիս: Ու ցավը մեղմելու համար համբուրում մեխած տեղերը: Բայց երբեք չլքես ինձ առանց հրաժեշտի: Ուզում եմ տեսնել, թե ոնց ես հեռանում: Պիտի տեսնեմ, համոզվեմ, որ մեջքիդ վրա զգում ես դեպի քեզ ձգվող ցավս, մարմնիցս պոկված, դեպի քեզ վազող

նուրբերս, որոնք միշտ էլ դեպի քեզ են քայլել ու որոնց վրա էդքան սիրում ես գլուխդ դնել: Իսկ եթե ես լքեմ քեզ, ասացի նրան, ինձ պահիր մարմնիդ վրա, մազերիդ մեջ, ամենուր, ամեն անգամ լողանալիս մերկացրու ինձ, մերկացրու ինձ քո հետ, արթնացրու ինձ բջիջներիդ մեջ, Գրեգ, Գրեգ, Գրեգս, դու էլ չես մոռանա ինձ, չէ՞, ուրիշների հետ քնելիս էլ կհիշե՞ս ինձ, չէ՞, կմերկացնես ինձ նրանց հետ, կցրես ինձ նրանց մեջ, կխանդեմ, ախմախ, բայց միշտ հիշիր կուրծքս, կուրծքս քեզ սփոփել է, պահել, սիրել, չես մոռանալու նրան, ինչպես չես մոռանա մորդ, որի կուրծքը ծծել ես կաթի համար, բլիկ, իսկ իմս համբուրել ես, ծամել, իմիս վրա քնել ես ու... ու էնքան ես սիրել կուրծքս, որ նույնիսկ խանդել եմ նրան:

– Երբ մայրը մահացավ, Գրեգը գրականության դասախոս էր, – ասաց Հաննան, – երբ Գրեգը լսարան մտավ, ներողություն խնդրեց ուսանողներից նախորդ դասից բացակայելու համար: Մայրս մահացավ, ասաց ու լռեց: Ու չչարժվեց տեղից: Ուսանողները լուռ նայում էին նրան. նրանցից յուրաքանչյուրը սպասում էր, որ իրենցից մեկն առաջինը կցավակցի դասախոսին, ու մյուսներն էլ կհետևեն նրան: Բայց էդ մեկը լուռ էր, ու բոլորը լուռ էին: Գրեգին թվաց, թե էդ պահին առաջին անգամ տեսավ մոր մահը, իսկ իրեն՝ որբացած: Ձեռքերը տարավ գրպանները, մատները շարժեց գրպաններում, սպասեց, որ մայրը կծի մատն ու ուշքի բերի իրեն:

Արսինեն դատարկեց վիսկու բաժակն ու սկսեց քայլել սենյակում, որտեղ ամեն ինչ էնքան հին էր, որ ժամանակն անգամ հին էր թվում:

– Եկեք պայմանավորվենք, որ շուտ գնանք էստեղից, – հանկարծ ասաց ու զգաց, որ անհաջող բառեր է ընտրել:

– Գրեգի ուզածը դա չէր, – ասաց Մերին ու իսկույն զգաց, որ նրանք ոչ մի դեպքում չեն հավատա, որ իր համար միևնույն չեն Գրեգի ցանկությունները: Մյուս կողմից էլ, Գրեգը չկա ու երբեք էլ չի իմանա էդ մասին: Թեկուզ իմանա, միևնույն է, ոչինչ անել չի կարող, միայն հոգին անհանգիստ կթափառի անհասկանալի տեղերում, կճռճռա անպետք դռան պես, տերևի պես կսրթսրթա, շան պես

կկաղկանձի ու շան պես էլ կլռի, ինքը՝ տկլոր ու քնճռոտ, տկլոր ու քնճռոտ ոսկոր էլ լպստելով: Ու կզղջա, անպայման կզղջա շանորդին, որը եթե ծներ, իր նման շներ էր ծնելու, թուլեք, լակոտներ, կզղջա, որ վերջում հիշեց նրանց՝ իր սևահեր կանանց, նրանց հանեց փոշու միջից, թափ տվեց ու հավաքեց իր նման հին ու հիվանդ մի տեղ ու ստիպեց նրանց խոսել իր մասին, պահանջեց, որ հավատացնեն իրար, որ սիրել են իրեն, ու կստանան իր ունեցած-չունեցածը: Բայց եթե մեկնումեկը կասկածի ու չհավատա մյուսին, ոչ մեկն էլ գրոշ չի ստանա իրենից: Էդպիսին էր կամքն անթագ թագավորի, որը մեռավ անթագ, անշուն ու անսեր: Մերին աչքերը թաքցրեց ափերի մեջ:

– Մի բան էլ դու պատմիր ձեր մասին, – ասաց Հաննան Արսինենին ու լցրեց բաժակները: Արսինեն շրջվեց ու նայեց նրան՝ խոցված ու երկար: Կոկորդի երակները փքվեցին:

– Անտանելի է ինձ համար լինել էս տանը, որտեղ ամիսներով փակել էին ինձ ու Գրեգին:

Արսինեն բացեց աչքերը, տեսավ հատակին կույ լեկած Գրեգին ու վեր թռավ: Գրեգին թվաց՝ կմոտենա իրեն, փափուկ ափերը իր վերնաշապիկից կսահեցնի ներս ու մեջքի վրա կտարածի մատների ջերմությունը: Մաշկի տակ կզգա նրա մատների, կրծքերի ու լեզվի փափկությունը: Բայց Արսինեն մոտեցավ պատուհանին ու նստեց գոգի տակ՝ հենց հատակին, ու գրկեց ծնկները: Ինձ առևանգել են, ասաց Գրեգը: Ինձ էլ, ու երբ էստեղից փախչենք, ինձ վարդեր նվիրիր, վարդերը կդնեմ ջրի մեջ, իսկ առավոտյան նրանց կգտնենք գլխիկոր: Ամբողջ օրը կխոսենք նրանց մասին՝ ինչո՞ւ էդքան շուտ թռնեցին: Ու կհիշենք, որ պոչերը չէինք կտրել: Դու կկտրես վարդերի պոչերը: Ես ջուրը կփոխեմ: Գլխիկներին ջուր կցանենք: Կդնենք ջրի մեջ: Կթվա, թե հարություն են առնում: Երբ փախչենք էստեղից, կրակի վրա թեյնիկ կդնես, ասաց Գրեգը, իսկ ինձ կուղարկես թեյ առնելու: Ես կգամ քո ուզած վարդերով: Մենք վարդերը կդնենք ջրի մեջ: Հետո կթեյենք: Լուրեր կլսենք ջրհեղեղների, աֆրիկաների ու ասիաների մասին: Կվայելենք մեր խաղաղությունը թեյի բաժակի մեջ

ու կերպով Աֆրիկայի մասին: Գորգի վրա: Անկողնուն: Լուսաբացին: Պատուհանի մեջ:

– Բայց դու երբեք ինձ վարդեր չես նվիրի, մի օր ասացի Գրեգին: Կնվիրեմ, միայն թե փախչենք էստեղից: Մի՛ ծխի, – ասացի, – ծուխը փակում է արյան անոթներդ: Մի օր էլ սեքս անելուց կմեռնես, ու ինձ կդատեն:

– Նա էնքան ծիծաղելի էր, երբ հիվանդանում էր, – ասաց Հաննան, ու բոլորը փռթկացին:

– Վեր էր կենում անկողնուց, կանգնում դռան մեջ ու շրթունքը կախ, շան աչքերով նայում ինձ, սպասում, որ մոտենամ ու սփոփեմ իրեն:

– Ու երբ բանի տեղ չէի դնում, տխուր-տխուր նորից պառկում էր ու սկսում տնքալ, որ ուշադրություն դարձնեմ իրեն, իսկ եթե հանկարծ սխալվեի ու մոտենայի, ձեռքերն աջ ու ձախ թափահարելով՝ կգոռար, որ ոչ ոք իրեն չի սիրում, բոլորը հեռանում են, որ լրիվ մեռնակ է, ինչպես մուկը՝ դաշտում: Հեռացեք, ես ձեր մերը, բայց մի օր հարստանալու եմ ու ձեր բոլորի լավը... ախ... ձեր բոլորի մոր... ախ, երիկամներս... ձեր բոլորի տիրոջ մերը... ախ, երիկամներս ցավում են, սիրելիս, ջուր բեր, խնդրում եմ, կամ հյուս, կամ պաղպաղակ, մի բան բեր, ինչ ուզում ես բեր, միայն թե մի բան բեր ու միայն թե չլքես ծերուկիդ, երբեք, երբեք չլքես, մնա մոտս, չգնաս, տուր մատդ դնեմ բերանս, որ չկարողանաս փախչել ինձնից, մնա, որ լավանամ, որ նորից սեքս անենք, որ նորից կռվենք իրար հետ, բայց հիմա մի կռվիր հետս, հետո, երբ լավանամ, երբ կկարողանամ պաշտպանվել քեզնից... ախ, երիկամներս, սիրելիս, չէ, պաշտպանվել չի նշանակում կռվել, չէ, ասի չէ, գնա, գլուխս տարար, հեռացիր, վերջ, ռադիո քաշիր, վիրուս ես, քեզնից եմ վարակվել, դու վարակիչ կին ես, անպատկառ կին ես, այլասերված միկրոբ ես, մանրէ, գնա, հեռացիր, միևնույն է, ոչ ոք չի սիրելու քեզ, միևնույն է, միայն ես եմ սիրելու, միայն ես, սիրելիս, Հաննաս, ջուր բեր ծերուկիդ, մեռնում եմ:

– Մի բան արա, Մերի, վատ եմ, շտապ օգնություն կանչիր, մորս զանգիր, մի բան արա, միայն մի կանգնիր ու մի նայիր էդպես՝ տկլոր

տղամարդ տեսած կույսի հայացքով, գրողը տանի, շուտ, մեռնում եմ, զանգո՞ւմ ես, մո՞րս, ասա թող խնձորով թխվածք բերի, շուտ արա, Մերի, մեռնում եմ: Վերջ: Մեռա: Ես այլևս չկամ: Մեռած եմ: Թաղիր ինձ: Կամ մի թաղիր: Ոնց ուզես:

Երբ Գրեգի դագաղը իջեցնում էին հողը, նրանք է՛ստեղ էին՝ մատնված լուսնների պես սսկված ու լքված ագռավների պես հանդուգն: Հաննան ծխախոտ կացրեց: Արսինեն բռնով հող շարտեց դագաղին: Մերին անսպասելի ծիծաղեց: Ծիծաղը վարակեց մյուս երկուսին էլ: Ու մարդիկ մտածեցին՝ նրանք մեղք են գործում: Իսկ կանայք մտածում էին, որ իրենք վաղուց գործել են մեղքը, որ մեղք գործելը պարտքը տալու պես մի բան է, որ ապրելը սկսվում է մեղքից, ու ապրում ես մաքուր ու ազատ, բոլորից հեռու, բոլոր մեղքերից ու մահերից հեռու: Գրեգը ծիծաղում էր ներքևից, ներսից, տակից, հնարավոր բոլոր ծակուծուկներից: Ու լսում էին միայն նրանք՝ իր սևահեր կանայք: Գրեգն էդպես ծիծաղում էր նաև օրգազմից հետո՝ անզուսպ, կայֆի տակ: Ու դա գիտեին միայն իր սևահեր կանայք: Իսկ հիմա ծիծաղում էին չորսով, հին իռլանդացիների պես, որ երգում, խմում, ծխում ու քթախոտ էին քաշում իրենց մեռելների մոտ: Բայց հետո բոլորը կմոռանան Գրեգին, անունն էլ չեն հիշի, միայն գիշերը կարթնանան դրսից լսվող ծիծաղից, կծպտվեն վերմակի տակ ու լավ կզգան իրենց, որ պատուհանները փակ են, դռները փակ են, որ իրենք վերմակի տակ են, որ իրենք էլ են փակ ու համր: Հիմա էլ են իրենց լավ զգում՝ դագաղը հողն իջեցնելիս, հող շարտելիս. գիտեն, որ շուտով տուն են գնալու, եղունգներն ու կոշիկները մաքրելու են հողից, սուրճ ու կոնյակ են խմելու, շոկոլադ են ուտելու, էնքան են լիզելու շուրթերը, մինչև համը կորի, հեռատաացույց են միացնելու, գիրք են կարդալու ու չեն քնելու, մինչև օրը կորցնի իր համը, ու հենց կորցնի, քուն են մտնելու՝ համով, ապահով ու ժամանակավոր:

– Իսկ ո՞վ էր ձեզ առևանգել:

– Չգիտեմ, – Արսինեն կուչ եկավ պատուհանի գոգի տակ: Արի կողքս նստիր, ասաց նա: Գրեգը աչքը չէր կտրում սեղանի վրա վազող մրջյունից: Արի մոտս: Չեմ դիմանում էստեղ, պատասխանեց

Գրեգը: Ձանձրացա՞ր ինձնից: Պատերից դուրս էլ եմ ուզում քո հետ լինել: Իսկ ես չեմ ուզում կիսել քեզ դրսի հետ: Դրսում էլ երջանիկ կլինենք, ասաց Գրեգը: Դուրս չկա, ասաց Արսինեն, դրսում նրանք են, իսկ մենք ներսում ենք, էստեղ, փախչե՛լ ես ուզում, անպայման չի փախչենք, կարող ենք ուղղակի գնալ, շատ հանգիստ գնալ: Արսինեն քայլեց դեպի դուռը: Ես փախչում եմ, մենք գնում ենք, դե կրակեք: Գրեգը հասավ հետևից: Ի՞նչ ես անում: Բա որ կրակե՞ն: Թող, թող, թող: Ասում եմ՝ ներս մտիր, գոռաց Գրեգը: Մենք փախչում ենք, փախչում ենք: Արսինեն ընկավ ծնկների վրա, կախվեց Գրեգի շալվարից: Ես թողնում եմ քեզ, մենակ մնա, կկարոտե՞ս ինձ, կդառնամ քո հինգերորդ պատը, որ կողմ էլ շրջվես, կբախվես ինձ: Գրեգը նրան քարշ տվեց տուն: Արսինեն սողալով մոտեցավ Գրեգին, հոտոտեց նրա ծնկները, գլուխը դրեց նրա գոգին՝ Գրեգ, Գրեգ երկարամազ, վաղ թե ուշ դու կլքես ինձ ու կմոռանաս, բայց մի օր կհիշես ինձ ու էդպես էլ չես հասկանա՝ ինչու:

– Գրեգն ուզում էր, որ իրենից չհեռանայինք, որ հետո ինքը հեռանար, որովհետև ցինիկ էր:

Հաննան նստեց դաշնամուրի մոտ, սեղմեց պատահական ստեղներ: Ստեղները շան պես քսվեցին մատներին, լիզեցին տաք լեզվով, ու Հաննան սկսեց նվագել:

– Ինձ էլ է թողել,– ասաց Մերին ու մոտեցավ Արսինեին: Նստեց նրա ոտքերի մոտ, նայեց նրա աչքերին ու հանեց բլուզը: Արսինեն նայեց նրա կրծքին, մոտեցրեց մատները, հպեց պտուկներին, շոյեց, զգույշ շոյեց, հետո ստիկներից մեկն առավ ափի մեջ, սեղմեց, բաց թողեց, հետո մոտ բերեց Մերիի գլուխն ու սկսեց հյուսել մազերը:

– Մեզ չէին առնանգել,– ասաց Արսինեն,– առաջինը ես էի գտել էս լքված տունը: Հետո Գրեգը գտավ: Ու ինչքան փակվում էինք դրսի դեմ, էնքան փակվում էինք իրար համար: Առաջինը Գրեգը հեռացավ:

Էդ օրը Գրեգը սովորականի պես տնից դուրս եկավ, բայց հենց դուռը ծածկեց հետևից, Մերին զգաց, որ այլևս չի վերադառնա: Սկսեց եփել նրա սիրած ճաշը: Ուզեց, որ տնից դուրս գալիս Գրեգը մեռներ: Դրանով կարդարացվեր նրա հեռանալը: Եթե կատվի պես

տնից հեռանար ինչ-որ տեղ սատկելու համար, կկարողանար ներել նրան: Ուզում էր, որ նա հանկարծ ընկներ մայթին, արագ-արագ թարթեր աչքերը՝ երկինքը տեսնելու համար, բայց չտեսներ, ագահորեն բացեր-փակեր բերանը՝ երկինքը կուլ տալու համար ու սարսափեր, որ երկինքը չի մտնում իր մեջ, չի ընդունում իրեն, հետո զգար գլխին հավաքված օտար մարդկանց հպումներն ու շնչառությունը, դրանց մեջ փնտրեր իր Մերիին ու պատկերացներ նրան իր սիրած ճաշը եփելիս:

– Կտուրից ընկավ. հարբած բարձրացել էր երկնաքերի կտուրը, որ գրկի երկինքն, ու ցած ընկավ:

Մերին գլուխը դրեց Արսինեի ծնկներին: Տեսնես իրենցից ո՞ւմ հիշեց ընկնելիս: Երևի կարծում էր՝ ընկնում է ուղիղ երկնքի կոկորդը: Երևի ժպտում էր՝ երկինքը ցած է իջել իրեն կուլ տալու համար: Երևի էնքան հարբած էր, որ մտածում էր՝ ճիշտ ժամանակին է հեռանում: Երևի վերջին անգամ էլ հայիոյեց: Հայիոյանքն էլ կիսատ թողեց. զգաց, որ ոչ մի բանի համար չի զոջում, որովհետև, միևնույն է, արդեն սարսափելի մոտ է գետնին:

Կանայք կրակ վառեցին, կողք-կողքի նստեցին բուխարու առաջ ու փաթաթվեցին նույն ծածկոցով: Երեքն էլ հիշում էին, թե ինչպես էին հեռանում Գրեգից:

– Գրողը քեզ տանի, Գրեգ,– ասաց Հաննան,– էդպես էլ Զոյս չդառար:

– Որովհետև դմբո էիր,– ասաց Մերին:

– Դմբո, դմբո Զոյս,– շնչաց Արսինեն:

Երևան, 2015